

Roncalli, cincuenta años de aggiornamento permanente

Oriol Domingo

Artículo / 12 de Febrero de 2008

Sólo será un Papa provisional y de transición. Así se dijo cuando Angelo Giuseppe Roncalli (1881) fue escogido el 28 de octubre de 1958 con el nombre de Juan XXIII. Tenía setenta y siete años. Murió el 1963. Tomó decisiones rápidas y atrevidas, fruto de su larga experiencia espiritual, eclesial y diplomática. La cúria romana quedó descolocada. Vaticanólogos y gente del pueblo quedaron sorprendidos y esperanzados.

Una Església i un món nous eren possibles. Les seves decisions sacsejaren la barca eclesial i la seva relació amb les societats i cultures del segle XX... Concili Vaticà II (obertura al món, renovació litúrgica, llibertat religiosa, etc.). Revisió del dret canònic. Foment de l'ecumenisme amb la inèdita fórmula de "germans" separats. Impuls del diàleg des d'occident a l'est. Encíclicues magistrals com mater et magistra (doctrina social) i pacem in terris (drets humans, pau). No va impartir dogmes ni anatemes.

Ara, cinquanta anys després de l'accés de Roncalli a la seu de Sant Pere, es veu clarament que el seu pontificat no fou una fugissera transició de cinc anys. Fou un trànsit o pas (pasqua en terminologia bíblica) de l'esclavatge eclesiàstic a la llibertat de l'Evangelí. La gran aportació de Joan XXIII és l'aggiornamento. Renovació de l'Església per ser fidel al missatge alliberador i solidari de Jesús. És un estil eclesial per sempre més.

L'actuació de Joan XXIII donà esperança a un planeta dominat per la guerra freda entre blocs. Incidí a Espanya en el desmuntatge del nacionalcatolicisme. A Catalunya, fou una ventada que va obrir les portes de l'Església i del país a l'Europa de les llibertats. Davant l'actual revifalla nacionalcatòlica i preconiliar en alguns àmbits episcopals i socials, un bisbe com Joan Carrera ha de proclamar que el Vaticà II convocat per Roncalli encara ajuda a donar sentit a la fe dels creients i frena el procés de descristianització a Occident.